

Data panelstudie Jeugd & Cultuur opvraagbaar

Onlangs zijn de data van het project Jeugd & Cultuur ondergebracht bij DANS. Een groot deel van deze gegevens is daarmee vrij beschikbaar gekomen voor geïnteresseerden.

Het project 'Jeugd & Cultuur' is een multi-actor panelstudie onder leiding van het voorgezet onderwijs. Onderzocht zijn onder meer het cultureel uitgaansgedrag (inclusief titels van bezochte voorstellingen en films, gelezen boeken, bezochte musea en tentoonstellingen), de houding tegenover kunst en cultuur en de kunstzinnige vorming in het onderwijs. Daarnaast hebben leerlingen gerapporteerd over sociale netwerken tussen klasgenoten en over hun vakkenpakket en schoolcijfers. Docenten, leerlingbegeleiders en random gekozen ouders hebben gegevens aangedragen over sociaal-culturele achtergronden en gedragingen.

NATIONALE BEELDBANK

Binnen het project zijn in 1998, 2000, 2001 en 2005 telkens nieuwe cohorten leerlingen uit de klassen drie, vier en vijf van het voortgezet onderwijs voor een eerste meting benaderd. Deze leerlingen kwamen van zeventig schoollocaties in veertien gemeenten in Nederland. Alle deelnemers waren tussen 14 en 17 jaar oud bij eerste ondervraging. Een deel van deze ondervraagde leerlingen is daarna via postale (soms telefonische) dataverzameling herondervraagd. De in 1998 voor het eerst ondervraagden zijn inmiddels vier keer herondervraagd, terwijl de in 2000 en 2001 ingevoegde cohorten tweemaal zijn herondervraagd.

Een deel van de gegevens is afkomstig van oud-leerlingen die tussen 1975 en 2000 examens hebben gedaan op de betrokken scholen en van hun leraren en ouders.

De dataverzameling als geheel is een unieke en omvangrijke bron van informatie over verschillende vormen van cultureel gedrag van jongeren in Nederland en daarvoor relevante sociale en onderwijskundige achtergronden. Te downloaden zijn gegevens uit de klassengewijze ondervraging in 1998, 2000 en 2001 (7500 leerlingen) en de herondervraging van een deel van deze leerlingen (2000) en hun ouders in 2000 en 2002. Ook de data over zevenhonderd oud-leerlingen (leeftijd 20-40 jaar) en hun ouders zijn beschikbaar. Gegevens over docenten en scholen zullen later gearchieveerd worden. Datzelfde geldt voor de gegevens van het panel uit 2004 en die van de recent toegevoegde cohort leerlingen uit 2005. (Harry Ganzeboom en Ineke Nagel)

Een deel van de gegevens is afkomstig van oud-leerlingen die tussen 1975 en 2000 examens hebben gedaan op de betrokken scholen en van hun leraren en ouders.

Kickoff voor Europese infrastructuur

Op 14 en 15 januari kwamen zo'n vijftig vertegenwoordigers van data-archieven in Europa bijeen in het Engelse Glasgow om de start mee te maken van een zogenaamd *preparatory* project voor een nieuwe Europese data-infrastructuur. Het gaat om een *upgrade* van de data-infrastructuur van de Council of European Social Science Data Archives (Cessda). Die Council organiseert al dertig jaar een aantal data-archieven in de sociale wetenschappen in Europa. Op het ogenblik zijn meer dan twintig archieven lid. De data-infrastructuur die Cessda haar leden te bieden heeft is aan vernieuwing toe 'om te garanderen dat onderzoekers in de sociale wetenschappen kunnen beschikken over de hoogkwalitatieve databronnen die ze nodig hebben', aldus de website van de organisatie, 'onafhankelijk van de plaats waar onderzoekers dan wel data zich bevinden'.

Workshop Social Software: wat levert het in de praktijk op?

De Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI) organiseert eind maart of begin april een workshop over Social Software. Tijdens deze studiedag worden mogelijkheden van Social Software getoond en worden vragen beantwoord als: wat is het, wat kun je er mee en wat hebben historici er aan? Is het alleen maar leuk voor privégebruik of hebben professionals er ook baat bij?

Afhankelijk van de wensen en het kennisniveau van de deelnemers wordt aandacht besteed aan sociaal bookmarken (del.icio.us), het uitlezen en bijhouden van RSS-feeds (via Google Reader of Bloglines), het maken van een sociaal netwerk (Ning) of het onderhouden van een wiki (via wetpaint). Eventueel kan er ook een blog (via Blogger), een fotopagina (via Flickr) of een Twitter-pagina

(via Twitter) gemaakt worden. Na de workshop kunnen de deelnemers zelf verder werken met de tools en software waarmee ze kennis hebben gemaakt.

De bijeenkomst is gratis voor VGI-leden; niet-leden betalen € 25. Het aantal plaatsen is beperkt. De precieze datum en de plaats van handeling waren bij het ter perse gaan van deze *e-data@research* nog niet bekend. Zodra dat wel het geval is worden ze vermeld op www.vgi-online.nl waar ook meer informatie over de studiedag is te vinden. Aanmelden kan via berk@kitlv.nl.

In juni wil de VGI een studiedag wijden aan massadigitalisering. Voor september staat de uitreiking van de VGI-Innovatieprijs 2008 op het programma. (Michelle van den Berk)

Kosten digitaal archief verkend

Digitaal archiveren wordt steeds belangrijker en gebeurt op steeds grotere schaal. Over de kosten die daarvoor gemaakt moeten worden is nog veel onduidelijk. Bij DANS werd een verkennend onderzoek uitgevoerd.

Voortbouwend op internationale projecten die deze kosten in kaart brengen, heeft DANS een pilotstudie uitgevoerd om te kunnen bepalen wat haar archiefdiensten kosten. In de studie is een kostenmodel gehanteerd, dat is gebaseerd op de functies die te onderscheiden zijn in het ISO-gecertificeerde Open Archival Information System (OAIS): inname, gegevensbeheer, archiefopslag, toegang, beheer en planning van de digitale bewaring. Die functies zijn gerelateerd aan de specifieke activiteiten van de belangrijkste *cost driver*: de tijdsbesteding van het personeel. Daardoor biedt het model de mogelijkheid om de verschillende activiteiten een weging mee te geven in de tijdsbesteding van de archivaris. Dit is relatief gemakkelijk kwantificeerbaar.

Een opwaardering van de Cessda infrastructuur was door het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) al opgenomen in een infrastructurele *Roadmap*, wat geldt als een aanbeveling aan de EU en de nationale regeringen om er financiële steun aan te geven. Met die steun in de rug heeft Cessda een aanvraag ingediend bij de Europese Commissie, die nu groen licht heeft gegeven voor de voorbereiding van een definitief voorstel. De bijeenkomst in Glasgow was het startsein voor die voorbereidende fase.

Het Nederlandse DANS (Data Archiving and Networked Services) was met drie mensen vertegenwoordigd op de bijeenkomst. Afgesproken werd dat DANS een bijdrage levert aan de werkpakketten over de mogelijkheden van GRID-technologie, de toegang tot en verspreiding van data-informatie en de harmonisatie en conversie van data. (MdG)

Het kostenmodel is getoetst door middel van een beperkte steekproef binnen de DANS-organisatie. De resultaten hiervan vormen een eerste indicatie van de benodigde tijd en de tijdsbesteding per dataset, en van de daarmee samenhangende kosten. Voor betrouwbare resultaten is verdere toetsing van het model nodig. Informatie: Heiko.tjalsma@dans.knaw.nl. (Kevin Heerema)

Sinds kort beschikbaar

Het overzicht toont een aantal databestanden die recent voor onderzoekers beschikbaar zijn gekomen bij CBS en DANS. Een volledig overzicht van de CBS-bestanden is te vinden op www.cbs.nl/microdata.

De bij DANS beschikbare databestanden komen van diverse andere onderzoeksinstellingen. Deze kunnen kosteloos worden gedownload vanuit DANS EASY: <http://easy.dans.knaw.nl/dms>

Data Centraal Bureau voor de Statistiek	Periode	Via
Woningbehoefteonderzoek (WBO)	2002	CvB
Enquête Beroepsbevolking (EBB)	2000 t/m 2005	CvB
Inkomenspanelonderzoek (IPO)	1989 t/m 2004	CvB
Werkloosheidswet (WW)	eerste helft 2007	CvB
Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS)	eerste helft 2007	CvB
Bijstandsuitkeringen transactie (BUS-TRANS)	2005	CvB
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (AO)	eerste helft 2007	CvB
Statistiek Re-integratie gemeenten (SRG)	eerste helft 2007	CvB
Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA)	2006	CvB
Community Innovation Survey (CIS)	2004	CvB

Data van overige instellingen	Periode	Via
Sociaal en Cultureel Planbureau Ouderen in instellingen	2004	DANS (EASY)
Universiteit Leiden		
Politiek cynisme jongerenonderzoek NIBUD	2005	DANS (EASY)
Nationaal Scholierenonderzoek	2004 en 2006	DANS (EASY)
Fryske Akademie		
Onderwijs Fries op de basisschool	1988	DANS (EASY)
Taal-enquête Leeuwarder Courant	1991	DANS (EASY)
Taal in het grensgebied	1984	DANS (EASY)

COLOFON

e-data@research is het kwartaalblad in Nederland over data en onderzoek in de alfa- en gammawetenschappen. Het verschijnt onder auspiciën van DANS, het Huygensinstituut, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Koninklijke Bibliotheek en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica. Toezending kosteloos aan relaties van de stakeholders en op verzoek aan studenten in de alfa- en gammarichtingen. Oplage: 7500. *e-data@research* is online te raadplegen op www.edata.nl

Uitgever: Uitgeverij Aksant, Postbus 2169, 1000 CD Amsterdam

Redactieadres: Postbus 93067, 2509 AB Den Haag; t (070)3494450 f (070)3494451 e edata@dans.knaw.nl

Redactie: Peter Boot, Ivo Gorissen, Martijn de Groot (hoofd/eindredacteur), Marcel Ras, Jetske van der Schaaf, Luuk Schreven

Aan dit nummer werkten mee: Ronald Beelaard, Michelle van den Berk, Ingrid Dillo, Suzan van Dijk, Harry Ganzeboom, Kevin Heerema,

René van Horik, Jan Jonker, Ineke Nagel, Frank van Oort, Judith Rog, Mark Thissen, Caroline van Wijk, Huib Zuidervaat, Joris van Zundert.

Redactiesecretariaat: Lucas Pasteuning, Jetske van der Schaaf

Vormgeving en opmaak: Ellen Bourma, Alkmaar

Productie en pre-press: Uitgeverij Aksant, Amsterdam

Druk: PlantijnCasparie, Almere

ISSN: 1872-0374